

5. Що лежить в основі Великої рецесії. Спільне. URL: <https://commons.com.ua/uk/shho-lezhit-v-osnovi-velikoyi-retsesiyi/> (дата звернення: 20.04.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-405-7-33>

РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Горбатюк А. В.

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського рівня)

за спеціальністю 241 – Готельно-ресторанна справа

Міжнародний гуманітарний університет

Науковий керівник: Олійник В. Д.

кандидат географічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Готельне господарство в Україні переживає періоди викликів, особливо в контексті політичних конфліктів. Політична нестабільність та економічні турбулентності створюють складні умови для розвитку індустрії гостинності. Проте, навіть в умовах кризи, готельний сектор виявляє стійкість та адаптивність, шукаючи нові можливості для збереження та розвитку, тому вивчення розвитку готельного господарства в Україні стає актуальним завданням, що сприяє розумінню та аналізу стратегій. У даному дослідженні ми проаналізуємо цей процес та визначимо ключові аспекти та тенденції розвитку готельного сектора в контексті війни в Україні.

За останні роки в ЗМІ були повідомлення про руйнування готельних закладів: у лютому готель «Україна» у Чернігові та «Інгул» у Миколаєві; у квітні 2022 року готель «Нтон» у Львові постраждав від ракетного обстрілу; у травні 2022 року було знищено ракетним ударом готель «Grande Pettine» у Одесі та кілька готелів у Затоці Одеської області; у липні 2022 року піддалися ракетному обстрілу готелі «Миколаїв» та «Reikartz River» у Миколаєві; у грудні 2022 року готель «Alfavito» у Києві постраждав від попадання ракети [1].

Додатково, зафіксовано руйнування таких готелів як «Grand Admiral Resort&SPA» у Київській області, готелі «Харків» та «SV Park» у місті Харків, «Play Hotel by Ribas» у Херсоні та «Sunrise Park» у Запоріжжі. Хоча

ступінь пошкодження цих закладів різний, практично всі вони стали непридатними до подальшого використання [1].

На сьогоднішній день інформація про руйнування готельних закладів у містах, де тривають військові дії, відсутня. Підрахунок зруйнованих об'єктів проводять на територіях, які були звільнені. За даними проекту RebuildUA лише у місті Ірпінь постраждали 63 з 74 готелів та рекреаційних закладів, у місті Буча – 20 з 54, а у місті Гостомель – 7 з 10 [2].

За даними, наведеними Forbes та Ольгою Насоною, засновницею компанії «Ресторанний консалтинг», приблизно 1000 закладів громадського харчування постраждали в результаті військових дій. Відомо, що часткове руйнування приміщень ресторанів може призвести до збитків у розмірі від 100–150 тис. грн., тоді як значні пошкодження можуть призвести до втрат від 500 тис. до 1 млн грн. Будівлі, що зазнали повного руйнування, можуть призвести до збитків в розмірі від 100 тис. дол., як відзначає Насонова [3].

Готель, розташований у центрі Херсона, та один із глемпінгів мережі «Mandra Glampings», які належать до «Ribas Hotels Group», зазнали відчутного пошкодження. Пошкоджено 20 номерів та три поверхи будівлі, всі вікна виявилися вибитими. Загальна сума, необхідна для відновлення, оцінюється приблизно у 800 тис. дол. [3].

У складній ситуації, що виникла серед підприємців на територіях Донецької та Луганської областей, зазначається випадок Михайла Розумного, який інвестував понад 5,5 млн дол. у відкриття готелю «Дольче-Віта» у місті Святогірськ. Починаючи зі звичайного радянського табору, він перетворив його на один із найбільших готельно-ресторанних комплексів у місті [3].

Також, наприкінці вересня 2022 року, ракета вразила готель «Краматорськ», який вважався одним із найбільших на контрольованій українській території в Донецькій області. У результаті обстрілу зазнало руйнування майже 3000 квадратних метрів будівлі.

Додатковим показником пошкодження готелю може бути його невідновлення та невідновлення його роботи після завершення бойових дій та встановлення українського контролю на території. Проведений аналіз сучасного функціонування готелів ммережі «Reikartz», що є найбільш розгалуженою в Україні, надає уявлення про особливості функціонування готелів у період військових дій. Загалом, серед 61 готелю мережі, на певний час припинено роботу 21 готелю, що розташовані у місцях ведення бойових дій, таких як Київ, Кривий Ріг, Херсон, Суми, Миколаїв. Варто зауважити, що більша частина з них відновила свою роботу після 12 квітня 2022 року [4].

Негативний вплив на діяльність готельного бізнесу в Україні також проявляється через відтік робочої сили. За результатами проведених

у 2017 році досліджень стало відомо, що більшість працівників готельної галузі склали жінки. Зокрема, 3,1% усіх трудових ресурсів України відігравали активну роль у функціонуванні готельних підприємств, в той час як чоловіки становили лише 1,2% від загальної кількості працездатних чоловіків [5].

Зважаючи на це, важливим стає аналіз кількості вимушених переселенців, особливо жінок з дітьми, які становлять основну частину населення України, що залишило свої рідні місця проживання через конфліктну ситуацію чи економічні труднощі. Згідно з даними Міжнародної організації міграції на травень 2022 року, в Україні налічувалося понад 8 мільйонів внутрішньо переміщених осіб. З цієї кількості 7,5 мільйонів українців емігрували за кордон, а 3,4 мільйони звернулися за захистом у країнах, де перебувають [6].

Для готельного господарства така ситуація означає ряд викликів і можливостей:

1. Зміна в попиті на послуги готельного господарства.
2. Адаптація готелів до нових потреб клієнтів.
3. Робоча сила в готельній галузі.
4. Конкуренція і розвиток ринку.

Отже, врахування масштабів внутрішньої та зовнішньої міграції в Україні є важливим для розуміння тенденцій та розвитку готельного господарства.

У період військових дій спостерігаються зміни в споживанні готельних послуг, що відображаються у функціонуванні готельних підприємств. Ці зміни можна узагальнити наступним чином:

1. Збільшення попиту в готелях на заході України. Переселення дипломатичних місій з Києва до Львова активізувало роботу готелів у західних областях. Готелі вищої категорії тимчасово перетворилися на місця роботи для дипломатичних представництв, що призвело до зростання їхньої використаності.

2. Прийом внутрішніх переселенців. Готелі на заході України надавали тимчасове притулок для переселенців з територій, де тривали бойові дії. Ця ситуація призвела до підвищення заповненості готелів, але з часом, з ослабленням загрози, попит на ці послуги знизився.

3. Зміна цільової аудиторії. Активізація заселення журналістів, в готелях, розташованих близько до лінії фронту, призвела до зміни цільової аудиторії готелів. Такі гості надають перевагу готелям з хорошим Інтернет-зв'язком та гарантією безпеки.

4. Домінування внутрішнього туризму. В умовах війни 99% відвідувачів готелів у 2022 році склали громадяни України. Іноземні туристи склали лише близько 1% від загальної кількості гостей.

Отже, під час війни в Україні готельне господарство зазнало значних змін. Збільшення попиту в готелях на заході країни, прийом внутрішніх переселенців та активізація журналістів, вплинули на розвиток цієї сфери. У цілому, розвиток готельного господарства в Україні під час війни відображає складність та адаптивність цієї сфери у відповідь на змінні умови.

Література:

1. Понад 12 готелів постраждали в Україні через війну. *Інтерфакс-Україна*. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/886309.html> (дата звернення: 04.04.2024).

2. Аналітичні звіти Rebuild. URL: <https://rebuildua.net/zvity> (дата звернення: 04.04.2024).

3. Ракети замість відвідувачів. Війна пошкодила понад 1000 ресторанів, кафе та готелів. Як бізнес їх відновлює і чим може допомогти держава. *Forbes*. URL: <https://forbes.ua/money/raketi-zamist-vidviduvachiv-viyna-poshkodila-ponad-1000-restoraniv-kafe-ta-goteliv-yak-biznes-ikh-vidnovlyue-i-chim-mozhe-dopomogti-derzhava-14022023-11725> (дата звернення: 04.04.2024).

5. Безручко Л., Білоус С., Філь М. Готельне господарство України в умовах війни: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-43> (дата звернення: 04.04.2024).

5. Килин О.В., Тимчишин Ю.В. Формування персоналу підприємства готельного господарства: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 22, ч. 2. С. 20–24.

6. Портал оперативних даних. Ситуація з біженцями з України. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> (дата звернення: 05.04.2024).